

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2023 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy M. P.

Protokolant: p.o. stażysty P. D.

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2023 r.

na rozprawie

w sprawie z powództwa (...) z siedzibą w Z. (Szwajcaria)

przeciwko I. K.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2000 zł (dwa tysiące złotych) wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od 24 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty,
2. W pozostałym zakresie oddala powództwo,
3. Koszty procesu rozdziela stosunkowo, przyjmując, że powód wygrał sprawę w 67% zaś pozwana w 33% i z zasądza od pozwanej na rzecz powoda 445,78 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku.

Asesor sądowy M. P.

UZASADNIENIE

Pozwem z 17 czerwca 2022 r. (data stempla pocztowego) powód (...) z siedzibą w Z. (Szwajcaria) zażądał od pozwanej I. K. zapłaty 3000 zł wraz z maksymalnymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 24.01.2019 r. do dnia zapłaty. Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że podstawę roszczenia stanowi umowa pożyczki krótkoterminowej zawarta na odległość 25.10.2018 r. nr (...) pomiędzy (...) sp. z o.o. a pozwaną. Zgodnie z ww. umową pozwana miała zapłacić wierzycielowi pierwotnemu 5000 zł. Na dzień złożenia pozwu powodowi przysługiwała kwota 3000 zł tytułem zwrotu wypłaconego kapitału.

Nakaz zapłaty wydano 10.08.2022 r. Pozwana w terminie wniosła sprzeciw, w którym wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana zakwestionowała powództwo co do zasady i co do wysokości. Zakwestionowała umocowanie rzekomego pośrednika kredytowego do działania w imieniu pożyczkodawcy, zakwestionowała złożenie wniosku o zawarcie umowy pożyczki oraz aneksów przez pozwaną, zakwestionowała otrzymanie formularza informacyjnego, złożenie oświadczenia woli o zawarciu umowy pożyczki, brak udowodnienia wykonania umowy pożyczki oraz legitymację czynną powoda i ważność umowy cesji. W jego ocenie, pełnomocnicy stron nie mieli umocowania do zawarcia umowy cesji. Podniosła, że umowa przelewu wierzytelności, ani żaden wykaz wierzytelności czy inny dokument, nie zawierają ceny sprzedaży wierzytelności wobec pozwanego ani żadnej innej łącznej ceny mimo, że

umowa cesji jest umową odpłatną, co oznacza, że umowa ta nie zawiera jednego z minimalnych elementów jej treści. Zdaniem pozwanej umowa cesji nie określa wierzytelności w sposób wystarczający, a więc nie spełnia wymogów wynikających z art. 509 k.c. i jest nieważna, względnie bezskuteczna. Pozwana kwestionowała również skuteczność zawarcia umowy pożyczki

STAN FAKTYCZNY:

25.10.2018 r. I. K. uiszczała na rzecz (...) Sp. z o.o. opłatę w wysokości 0,01 zł, która została pobrana przez spółkę w celu potwierdzenia warunków umowy. Płatności dokonano za pośrednictwem (...) company net S.A. W tytule transakcji wpisano, że płatnik potwierdza warunki umowy kuki.pl oraz wpisano numer PESEL pozwanej.

25.10.2018 r. (...) Sp. z o.o. zawarła z I. K. umowę pożyczki nr (...). W dokumencie umowy wskazano imię i nazwisko pożyczkobiorcy, jej PESEL, serię i numer dowodu osobistego oraz adres zamieszkania.

Umowa określiła warunki udzielania pożyczek. Następnie strony zawarły 7 aneksów do ww. umowy z 29.10.2018 r., 20.11.2018 r., 22.11.2018 r., 6.12.2018 r., 10.12.2018 r., 17.12.2018 r. oraz z 21.12.2018 r. Na podstawie ww. aneksów oraz zgodnie z warunkami umowy pożyczki, w braku terminowej spłaty, całkowita kwota pożyczki wynosiła 5000 zł, odsetki – 28,05 zł, prowizja - 973,95 zł, całkowity koszt pożyczki – 1002 zł, całkowita kwota do zapłaty – 6002 zł, (...) zależnie od wypłacanej kwoty najmniej wyniosło 723,49%, okresy trwania pożyczek – od 2 do 33 dni, terminy spłaty pożyczek – wyznaczone były na 24. dzień miesiąca w którym nastąpiło zawarcie umowy/aneksu i wypłata pożyczki - były to 24.11.2018r., 24.12.2019 r. oraz 23.01.2019 r. Zgodnie z umową pożyczkobiorca zobowiązała się do spłaty kwot wypłaconych w ramach pożyczki w terminie jej spłaty.

Zgodnie z potwierdzeniem wykonania operacji, (...) Sp. z o.o., tytułem realizacji umowy pożyczki nr (...), przelała na rachunek I. K. kwotę 5.000 zł.

Dowód: umowa pożyczki (k. 7-10), aneksy do umowy pożyczki (k. 11-38), potwierdzenie przelewu rejestracyjnego (k. 63), potwierdzenia przelewu sum pożyczki (k. 55-62)

Ramową umową zakupu wierzytelności zawartą pomiędzy (...) a (...) sp. z o.o. w dniu 11.12.2018 r. w W. ustalono zasady dokonywania przelewów wierzytelności w ramach stałej współpracy.

Umową przelewu wierzytelności zawartą 20.03.2019 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o. jako zbywcą, reprezentowaną przez prezesa zarządu P. S., a (...) jako nabywcą, reprezentowanym przez G. B., działającego na podstawie pełnomocnictwa, przeniosła na nabywcę wierzytelności wymienione w plikach załączonych do umowy cesji za cenę i na warunkach określonych w umowie, a nabywca oświadczył, że wierzytelności te nabywa za cenę i na warunkach określonych w umowie.

W załączniku nr 2 do cesji z 20.03.2019 r. do umowy pod poz. 376 wskazano, że wierzytelnością objętą umową jest wierzytelność przysługująca (...) Sp. z o.o. wobec I. K. w związku z pożyczką o nr (...), udzieloną 25.10.2021 r., oraz aneksowaną 7. krotnie.

W oświadczeniu z 9.04.2019 r. (...) Sp. z o.o., reprezentowana przez P. S. oświadczyła, że nabywca wpłacił na rachunek zbywcy całość ceny należnej z tytułu cesji wierzytelności.

Dowód: ramowa umowa zakupu wierzytelności (k. 69-72), akt cesji wraz załącznikiem nr 2 (k. 65-67), oświadczenie z 9.04.2019 r. (k. 68) pełnomocnictwo (k. 73v)

(...) z siedzibą w Z., jako podmiot zarejestrowany poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest wpisany w Krajowym Rejestrze Sądowym. Spółka jest wpisana, zgodnie z wymogami prawa szwajcarskiego, w Rejestrze Handlowym K. Z. pod nr CHE-496.825.067.

Członkiem zarządu jest A. G.. Zgodnie z potwierdzeniem notarialnym, przetłumaczonym przez tłumacza przysięgłego, A. G. jest uprawniony do samodzielnego reprezentowania (...) Z..

Dowód: poświadczenie (k. 34, 48), pełnomocnictwo (k. 76v), poświadczenie notarialne wraz z tłumaczeniem przysięgłym(k.77-79)

OCENA DOWODÓW:

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z dokumentów, w tym kopii i wydruków. Pozwana w odpowiedzi na pozew podniosła szereg zarzutów, zakwestionował powództwo co do zasady i co do wysokości, legitymację czynną powoda, ważność umowy cesji, w tym to, aby objęła ona dochodzoną pozew wierzytelność, a także istnienie umowy pożyczki, jej ważność oraz podnosząc abuzywny charakter postanowień umowy dotyczący prowizji.. Pozwana kwestionowała brak legitymacji czynnej oraz biernej. Sąd uznał za wiarygodne zebrane w sprawie dokumenty. Strony nie kwestionowały ich wiarygodności, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu. Nietrafny był argument pozwanej co do niemożności dopuszczenia wydruku jako dowodu w sprawie. Podkreślić należy, że wydruki komputerowe mogą stanowić dowód w postępowaniu cywilnym. Powszechnie przyjmuje się, że wydruki komputerowe stanowią, bowiem "inny środek dowodowy", o którym mowa w art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c., gdyż wymieniony tam katalog ma charakter otwarty. Jakkolwiek nie można przyjąć, że oświadczenie zawarte w wydruku komputerowym jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, to należy przyjąć, że przedmiotowy środek dowodowy świadczy o istnieniu zapisu komputerowego określonej treści w chwili dokonywania wydruku (por. wyrok SA w Krakowie z 8 lutego 2013 r., I ACa 1399/12, LEX nr 1362755, postanowienie SA we Wrocławiu z 12 października 2012 r., I ACz 1810/12, LEX nr 1223511). Podkreślić należy, że walor dowodowy przysnaje się wydrukowi z poczty elektronicznej (wiadomość e-mail zawarta w wydruku komputerowym, nie jest dokumentem w rozumieniu art. 244 k.p.c. i art. 245 k.p.c., natomiast może być uznana za "inny środek dowodowy" w rozumieniu art. 309 k.p.c.).

OCENA PRAWNA:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu braku legitymacji czynnej powoda, w ocenie Sądu strona powodowa wykazała swoją legitymację czynną do występowania w przedmiotowym procesie. Powód udowodnił, że przysługuje mu wierzytelność w stosunku do I. K. wynikająca z zawartej i aneksowanej umowy pożyczki o nr (...). Powód wykazał, że skutecznie nabył wierzytelność względem pozwanego od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W..

Zgodnie z dyspozycją art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba, że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Dokumenty dołączone do pozwu pozwalają na przyjęcie, że pierwotny wierzyciel dokonał przelewu wierzytelności na rzecz powoda. Z kopii ramowej umowy zakupu wierzytelności z 11.12.2018 r. oraz aktu cesji z 20.03.2019 r. z załączonym do niego załącznikiem nr 2, stanowiącego specyfikację wierzytelności objętych umową przelewu wierzytelności, potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym, wynika, że przedmiotem tej umowy była objęta m.in. wierzytelność przysługująca pierwotnemu wierzycielowi od pozwanej.

W ocenie Sądu, wbrew twierdzeniu pozwanej nie było podstaw do kwestionowania ważności umowy przelewu wierzytelności. Powód przedstawił niezbędne pełnomocnictwa stron do zawarcia tejże umowy. Przedstawił ww. załącznik nr 2, z którego niewątpliwie wynika, że umowa ta dotyczyła także wierzytelności przysługującej pierwotnemu wierzycielowi wobec pozwanej. Ten dokument zawierał dane pozwanego i był poświadczony za zgodność z oryginałem. Wskazana w umowie przelewu wierzytelność została zatem zindywidualizowana i pokrywa się z postanowieniami zawartej przez pozwanego umowy pożyczki, w dostateczny sposób ją indywidualizuje, zarówno co do daty jak i wysokości zobowiązania pozwanego. W samej umowie przelewu wierzytelności określono wartość wierzytelności oraz cenę nabycia, niemniej jednak z przedstawionego przez powoda dokumentu w postaci

oświadczenia z 9.04.2019 r., poświadczonego za zgodność z oryginałem, wynika, że powód wpłacił na rachunek (...) Sp. z o.o. całość ceny należnej z tytułu cesji wierzytelności.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu, powód wykazał legitymację czynną w sprawie i tym samym sprostał ciężarowi dowodu (art. 6 k.c.) w udowodnieniu, że to jemu przysługuje roszczenie do oznaczonej w pozwie osoby.

Przechodząc do oceny zasadności wywiedzionego pozwu wskazać należy, że podstawę prawną żądania pozwu stanowiły przepisy art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, art. 720 k.c. oraz 509 § 1 k.c.

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zgodzić się należy z pozwaną, że to na powodzie ciążył obowiązek wykazania okoliczności, na które się powoływał. W procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki powód jest zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy. Pożyczkobiorca ma natomiast obowiązek wykazać wykonanie swego świadczenia w postaci zwrotu pieniędzy jak i kosztów jakimi był obciążony. Powód miał również obowiązek wykazać, że nabył przedmiotową wierzytelność i temu obowiązkowi, jak już wyjaśniono na wstępie, w ocenie Sądu, sprostał.

Nie budzi wątpliwości, że zgodnie z ogólnymi regułami postępowania dowodowego, obowiązek przedstawienia dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy spoczywa na stronach, a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne - art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.

Zdaniem Sądu, powód wykazał także istnienie swojej wierzytelności będącej przedmiotem niniejszego postępowania. Powód w celu wykazania zawarcia i istnienia umowy pożyczki przedłożył wydruk umowy pożyczki z 25.10.2018 r. wraz z aneksami, wydruk potwierdzenia przelania transz pożyczki, a także potwierdzenie wykonania transakcji płatniczej i potwierdzenie wykonania operacji.

Strona pozwana, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zakwestionowała prawdziwość twierdzeń powoda ograniczając się do zaprzeczenia, aby pożyczkodawca był właścicielem wierzytelności wobec pozwanej z objętej pozwem umowy pożyczki. Pozwana podniosła, że przedłożona umowa pożyczki nie została opatrzona podpisami, wobec czego umowa ta nie istnieje, a pozwana nie ma zadłużenia.

Sąd, biorąc pod uwagę materiał dowodowy zebrany w sprawie, jak i oświadczenia stron, nie miał wątpliwości, że pozwaną łączyła umowa pożyczki, na którą powoływał się powód.

Przedłożona przez powoda umowa określona jako umowa pożyczki pod względem prawnym stanowi niewątpliwie kredyt konsumencki zawierany na odległość w rozumieniu art. 5 pkt 13 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej u.k.k.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 tej ustawy, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy). Natomiast przez kredyt konsumencki zawierany na odległość rozumie się umowę o kredyt konsumencki zawieraną z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (art. 5 pkt 13 ustawy). Sąd ma przy tym na uwadze, że w niniejszej sprawie znajdują zastosowanie dotychczasowe przepisy u.k.k., czyli sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 6.10.2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie. Zgodnie z art. 10 ustawy z 6.10.2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie przepisów ustawy zmienianych m.in. w art. 1 w nowym brzmieniu nie stosuje się do umów zawartych przed dniem wejścia w życie tych przepisów.

Wejście w życie art. 1 ww. ustawy nastąpiło w myśl art. 14 pkt 1 po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, czyli w dacie 7 listopada 2022 r.

Zdaniem Sądu, materiał dowodowy zgromadzony w sprawie pozwolił na przyjęcie, że doszło do zawarcia umowy pożyczki pomiędzy pozwanym a (...) Sp. z o.o.

Wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. W związku z powyższym to na stronach ciąży obowiązek twierdzenia i obowiązek dowodzenia tych wszystkich okoliczności, którą są stosownie do przepisu art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu, w szczególności tych, które są w sprawie sporne.

Zgodnie z treścią art. 210 § 2 k.p.c. każda ze stron jest obowiązana do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących faktów. Strona jest przy tym obowiązana wyszczególnić fakty, którym zaprzecza.

Strony są więc obowiązane przedstawiać stan faktyczny, z którego wywodzą swoje prawa i obowiązki, a które stanowią dla sądu merytoryczną podstawę rozstrzygnięcia. Strona ma obowiązek złożyć oświadczenie co do twierdzeń strony przeciwnej, dotyczących okoliczności faktycznych.

Ich niezłożenie pociąga za sobą możliwość przyjęcia przez sąd, iż fakty objęte tymi twierdzeniami zostały przez stronę przyznane (art. 230 k.p.c.).

Nadmienić należy, że pozwana wnosząc o oddalenie powództwa ograniczyła się jedynie do zakwestionowania okoliczności przytoczonych w pozwie. Następnie ograniczyła się do oświadczenia, że przedłożony przez powoda materiał dowodowy nie ma wartości dowodowej.

Strona powodowa konsekwentnie natomiast twierdziła, że pozwana zawarła umowę pożyczki i uzyskała środki finansowe. Twierdzenia poparł dowodami.

Analizując stanowiska i twierdzenia stron oraz przedłożony przez nie materiał dowodowy, Sąd doszedł do przekonania, iż nie można uznać, aby pozwany skutecznie zakwestionował zawarcie umowy pożyczki. Stwierdzić należy, że pozwany nie twierdził stanowczo, iż przedmiotowej umowy nie zawierał i nie otrzymał przedmiotowych środków. Oświadczał jedynie, że umowa ta nie istnieje albowiem nie zawiera podpisów i nigdy nie otrzymał od powoda dokumentów o wskazanej treści. Oświadczył, że nie ma zadłużenia oraz zakwestionował wyliczenie przez powoda kwot zadłużenia, jak również wypłatę pożyczki.

Podstawowym dowodem potwierdzającym zawarcie przedmiotowej umowy pożyczki między stronami jest dowód potwierdzenia przelewu przez (...) Sp. z o.o. kwoty 2000 zł z 21.12.2018 r., 1000 zł z 17.12.2018 r., 300 zł z 10.12.2018 r., 200 zł z 6.12.2018 r., 500 zł z 22.11.2018 r., 100 zł z 20.11.2018 r., 200 zł z 29.10.2018 r. oraz 700 zł z 25.10.2018 r. tytułem pożyczki nr (...) na rzecz I. K.. Przelewy ten został opatrzony numerem pożyczki tożsamym ze wskazanym na wydruku umowy pożyczki. Wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 7 ustawy Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r. 2324 t.j.), oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności bankowych mogą być składane w postaci elektronicznej.

Z uwagi na fakt, że pozwany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zakwestionował aby rachunek, którego dotyczy ww. przelew należał do niego, w związku z powyższym należy uznać tę okoliczność za przyznaną. Pozwany nie podniósł, że nie jest właścicielem konta, na który przelano środki. W związku z powyższym, w ocenie Sądu, nie ulega wątpliwości, że rachunek, na który zostały przelane środki z tytułu pożyczki, należy do pozwanego. Pozwany nie podnosił, że ww. środki finansowe nie wpłynęły na jego konto. Również w sprzecznie nie zakwestionował powyższego.

Nie bez znaczenia w ocenie Sądu jest również to, że z przedłożonego przez powoda potwierdzenia wykonania transakcji płatniczej z 25.10.2018 r. obejmującego dokonanie tzw. opłaty rejestracyjnej celem potwierdzenia warunków umowy. Pozwana nie zakwestionowała, aby dane dotyczące tej transakcji nie dotyczyły jej osoby. Nie podniosła, aby rachunek

wskazany w tym dokumencie nie należał do niej. W tytule przelewu wskazano zaś jej numer PESEL, zaś data zaksięgowania przelewu jest zbieżna z datą zawarcia umowy przelewu.

Biorąc pod uwagę powyższe dowody powołane przez powoda, przy braku jakichkolwiek dowodów przeciwnych, brak jest podstaw, aby w tej sytuacji móc je zakwestionować.

Analiza całości materiału dowodowego, jaki i okoliczności przytoczone przez strony, doprowadziły tym samym Sąd do przekonania, że pozwaną łączyła umowa, która została wykonana przez pożyczkodawcę, a pozwana nie dokonała jej spłaty w żadnym zakresie.

Odnosząc się do roszczenia powoda w zakresie jego wysokości, Sąd uznał, że w tym względzie jego żądanie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 117 § 2¹ k.c. - po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. Zatem Sąd jest z urzędu obowiązany do oceny czy termin przedawnienia minął. Jak wynika z umowy pożyczki oraz zawartych aneksów tylko ostatnia wypłacona kwota 2000 zł stała się wymagalna 23.01.2019 r. Pozostałe kwoty z uwagi na rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia jeszcze w 2018 r. oraz 3-letni termin przedawnienia w przypadku umowy pożyczki, jako roszczenia związanego z działalnością gospodarczą, przedawniły się z dniem 31.12.2021 r. Pozew wniesiono zaś 17.06.2022 r. Tym samym, nie podjęto czynności prowadzących do przerwania czy zawieszenia biegu terminu przedawnienia.

Ponadto, wątpliwości Sądu wzbudziły bowiem niektóre postanowienia umowne co do ich zgodności z przepisami ustawy, a w konsekwencji - zakresu ewentualnej odpowiedzialności pozwanego. Strona powodowa domagała się w niniejszej sprawie zapłaty kapitału pożyczki, odsetek umownych, a także innego rodzaju należności wynikających z zawartej umowy. Zatem w pierwszej kolejności należało zbadać, czy tego rodzaju opłaty inne niż kapitał, były faktycznie powodowi należne.

Jak wynika z treści zawartej umowy oraz aneksów oraz oceniając już tylko roszczenie nieprzedawnione pozwana zobowiązała się zwrócić na rzecz pożyczkodawcy kapitał pożyczki w wysokości 2000 zł, oraz prowizję w kwocie 403,56 zł oraz odsetki od wypłaconej kwoty pożyczki w wysokości 16,44 zł. Umowa została przy tym zawarta na okres 33 dni.

Tymczasem z art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim wynika, iż całkowity koszt kredytu stanowią wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:

- a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz
- b) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach,

- z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta

Z kolei art. 5 pkt 6a ustawy o kredycie konsumenckim wskazuje, że pozaodsetkowe koszty kredytu stanowią wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek.

Zgodnie z treścią art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim (w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy pożyczki), maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru:

w którym poszczególne symbole oznaczają:

(...) maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach,

R - liczbę dni w roku.

W kolejnych ustępach cytowanego artykułu wskazano, że pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu, a pozaodsetkowe koszty kredytu wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie należą się w części przekraczającej maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone w sposób określony w ust. 1 lub całkowitą kwotę kredytu.

Oceniając zgodność z prawem postanowień zawartej umowy pożyczki, należy jednocześnie mieć na względzie przepisy dotyczące klauzul abuzywnych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, nieuzgodnione indywidualnie, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Ustawodawca wskazał w art. 385¹ § 3 k.c., że nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Jednocześnie stosownie do art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Oznacza to, że w znacznej liczbie przypadków ciężar dowodu będzie spoczywał na przedsiębiorcy udzielającym pożyczki. Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (art. 385² k.c.).

Oplaty przewidziane w umowie nie mogą być zatem, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., kształtowane w sposób powodujący, że prawa i obowiązki konsumenta stają się sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy. Wszelkie opłaty, zwłaszcza określone jako „wstępne”, „przygotowawcze” czy „administracyjne”, zgodnie z ich nazwą i charakterem, winny odpowiadać rzeczywistym kosztom ponoszonym przez przedsiębiorcę za czynności, za które w umowie przewidziano ich pobranie, a więc czynności związane z zawarciem i obsługą umowy. Tego typu opłaty nie mogą służyć obchodzeniu przepisów o maksymalnych odsetkach kapitałowych, nie mogą być zatem źródłem dodatkowego (ukrytego) zysku dla pożyczkodawcy.

Jak wskazuje się w orzecznictwie "sprzeczne z dobrymi obyczajami są te postanowienia umowne, które godzą w równowagę kontraktową stron danego stosunku prawnego. Z punktu widzenia oceny ich abuzywności, muszą one także w konsekwencji rażąco naruszać interes konsumenta, przez co należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków stron, wynikających z umowy". Do dobrych obyczajów uczciwości kupieckiej należy zaliczyć wymaganie od przedsiębiorcy wysokiego poziomu świadczonych usług oraz stosowania we wzorcach umownych takich zapisów, które dla zwykłego konsumenta są jasne, czytelne i proste, a ponadto by postanowienia umowne w zakresie łączącego konsumenta z przedsiębiorcą stosunku prawnego należycie zabezpieczały interesy konsumenta i odwzorowywały przysługujące mu uprawnienia wynikające z przepisów prawa (zob. Wyrok SA w Łodzi z 20.07.2021 r., I ACa 674/21, LEX nr 3231525.). Istotą dobrych obyczajów jest zatem "szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka, który w stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się rzetelnym informowaniem ich o uprawnieniach wynikających z umowy, a także niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, bądź wywołania błędnego przekonania u konsumenta, przy wykorzystaniu jego niewiedzy lub naiwności" (zob. Wyrok SA w Warszawie z 17.01.2019 r., VII AGa (...), LEX nr 2632238)

Z kolei przez "rażące naruszenie interesów konsumenta" należy rozumieć "nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym" (zob. Wyrok SO w Szczecinie z 5.09.2018 r., II Ca 956/18, LEX nr 2581378).

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie należało dokonać oceny umowy pożyczki w świetle wyżej wskazanych przepisów.

W ocenie Sądu, analizowana umowa pożyczki jest ważna w odniesieniu do kwoty pożyczonego kapitału wraz z odsetkami, których wysokość wynika jednoznacznie z treści dokumentów załączonych do pozwu i pozostaje jednocześnie w zgodzie z treścią art. 359 § 2 k.c. Jednocześnie jednak, zdaniem Sądu, zadłużenie pozwanego w zakresie prowizji w kwocie 403,56 zł jest niezasadne, gdyż postanowienie umowne zobowiązujące pozwanego do zapłaty ww. kwoty jest abuzywne i jako takie nie jest dla pozwanego wiążące (art. 385¹ § 1 k.c.).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że kwota pożyczki udzielonej pozwanemu nie przekracza maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu określonej we wzorze.

Nie budzi jednak wątpliwości, że wprowadzenie do ustawy o kredycie konsumenckim konstrukcji pozaodsetkowych kosztów kredytu nie wyłącza możliwości badania, czy zapisy umowne przewidujące tego rodzaju koszty nie stanowią niedozwolonych klauzul umownych. Niemniej jednak w takim przypadku zapisy umowy mogą być uznane za klauzule abuzywne jedynie w wyjątkowym przypadku. W ocenie Sądu taki przypadek miał miejsce w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu postanowienie umowne, które zobowiązywało pozwanego do zapłaty 403,56 zł tytułem prowizji należało uznać za abuzywne - naruszające dobre obyczaje i interes konsumenta poprzez obciążenie go opłatami skutkującymi rzeczywistą roczną stopą oprocentowania na poziomie 723,49 %. Prowizja nie stanowi świadczenia głównego w przypadku umowy pożyczki i podlega ocenie według ww. kryteriów abuzywności.

Sąd podziela stanowisko, że za główne należy uznać świadczenia stron objęte postanowieniami przedmiotowo istotnymi danej umowy (*essentialia negotii*), czyli świadczenia, które zmierzają do osiągnięcia celu umowy i pozwalają na identyfikację określonego typu stosunku prawnego (zob. np. wyrok SN z dnia 8.6.2004r., I CK 635/03, L.). Zgodnie z umową pozwany był zobowiązany nie tylko do zwrotu pożyczki, ale też - zapłaty prowizji, o której nie ma mowy w art. 720 § 1 k.c. Opłata taka nie należy do istotnych warunków umowy pożyczki, nie jest elementem pozwalającym na jej odróżnienie od innych umów, nie stanowiła zatem świadczenia głównego stron (świadczeniem takim było wydanie pożyczki przez pożyczkodawcę i jej zwrot przez pozwanego; zob. podobne stanowisko wyrok SN z 6.04.2004r., I CK 472/03, LEX nr 125052).

Prowizja pomimo że nie przekraczała wysokości maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, to jednak została ukształtowana w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i jednocześnie rażąco naruszała interes pozwanego. Jednocześnie, wierzyciel pierwotny zastrzegł w umowie odsetki umowne w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych uregulowanych w art. 359 § 2 k.c.

Z materiału dowodowego nie wynikało, aby prowizja miała na celu pokrycie jakichkolwiek dodatkowych kosztów związanych z realizacją umowy. Powód nie wskazał, jakie konkretnie czynności uzasadniały obciążenie pozwanego wynagrodzeniem prowizyjnym we wskazanej kwocie ani jakiego rodzaju czynności były na rzecz pozwanego wykonywane w związku z realizacją umowy pożyczki. Nawet jeśli wierzyciel pierwotny udziela pożyczek, co do których istnieje ryzyko braku spłaty, to jednak nie może tym ryzykiem w całości czy zasadniczej części obciążać swoich klientów. Zatem – stosownie do zapisów umowy – należało uznać, że prowizja ma być wyłącznie zyskiem wierzyciela pierwotnego, a obecnie powoda. Zapis umowy kształtujący wysokość prowizji godził w równowagę kontraktową stron, prowadził do zapewnienia wierzycielowi nadmiernych korzyści, przewyższających ewidentnie i rażąco korzyść uzyskaną przez pozwanego, a jednocześnie zmierzał do obejścia przepisów o wysokości odsetek maksymalnych i prowadził do naruszenia uzasadnionych ekonomicznych interesów pozwanego jako konsumenta i to również w sposób rażący – znacznie odbiegający od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków stron. To odsetki kapitałowe, w wysokości limitowanej przez ustawodawcę, pełnią funkcję wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału. W

okolicznościach niniejszej sprawy dodatkowy koszt pożyczki w postaci prowizji okazał się rażąco wysoki. Wskazać wreszcie trzeba, że nie jest rolą Sądu ustalanie, w jakiej wysokości pożyczkodawca był uprawniony naliczyć prowizję od udzielonej pozwanemu pożyczki. To powód, jako następca pierwotnego wierzyciela, powinien wykazać kryteria, jakimi wierzyciel ten kierował się ustalając przedmiotową opłatę i właściwie uzasadnić konieczność naliczenia wynagrodzenia w tej właśnie wysokości, której to powinności powód nie sprostował.

Dodać w tym miejscu trzeba, że zakwestionowane postanowienia umowy nie zostały uzgodnione indywidualnie z pozwanym. Okoliczności sprawy wskazują na to, że wierzyciel pierwotny, zawierając umowę z pozwanym, posłużył się przygotowanym wcześniej wzorcem umownym. Powód nie zaferował żadnego materiału dowodowego, z którego wynikałoby, że umowa zawarta z pozwanym była szczegółowo z nim omówiona. Jak wynika z brzmienia art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Z zasad doświadczenia życiowego wynika, że w działalności polegającej na zawieraniu umów pożyczki, w celu usprawnienia tego procesu, powszechnie korzysta się z wcześniej opracowanego wzorca. Jedynie w niektórych częściach umowy doszło do zindywidualizowania osoby pożyczkobiorcy oraz warunków umowy – w zakresie wysokości pożyczki i terminu jej spłaty. Treść wielu innych postanowień jest charakterystyczna dla wzorców umownych. W ocenie Sądu, można było zatem przyjąć, że pozwany miał jedynie wpływ na to, czy zawrzeć umowę na warunkach proponowanych przez wierzyciela pierwotnego oraz na wysokość kwoty pożyczki, ewentualnie – okres spłaty. Nie miał natomiast wpływu na inne postanowienia umowy. Pozwany mógł bowiem przystąpić do umowy w zaproponowanym jemu kształcie bądź nie zawierać jej w ogóle. Logicznym jest zatem wniosek, że w rzeczywistości konsument nie ma wpływu na wysokość prowizji. Te elementy zostają mu niejako narzucone przez przedsiębiorcę.

Zgodnie z art. 353¹ k.p.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Wysokość prowizji godzi natomiast w zasady współżycia społecznego.

Z uwagi na powyższe, Sąd nie uwzględnił roszczenia powoda co do kwoty 1000 zł stanowiącej prowizję wskazaną w umowie pożyczki oraz przedawnioną należność ponad wypłacony kapitał i w tym zakresie powództwo oddalił jako niezasadne, o czym orzekł w pkt 2 wyroku.

W pozostałym zakresie, zgodnie z wyżej wymienionymi podstawami materialnymi, żądanie powoda Sąd uznał za uzasadnione.

Odsetki od wskazanych należności Sąd zasądził zgodnie z treścią art. 481 § 1 i 2 k.c., zgodnie z żądaniem powoda. W niniejszej sprawie spłata zaciągniętej przez pozwanego pożyczki była wprost określona w umowie, miała nastąpić 23.01.2019 r. Powód nie był zatem zobowiązany do wzywania go do spłaty należności albowiem z upływem umówionego terminu pozostawał on już w zwłoce ze spełnieniem świadczenia. Pozwany niewątpliwie miał już świadomość w opóźnieniu w spłacie. W świetle powyższego, żądanie powoda o zasądzenie odsetek maksymalnych od kwoty 2.000 zł z uwagi na zwłokę w spełnieniu zobowiązania, liczonych od 24.01.2019 r., tj. od daty wymagalności roszczenia do dnia zapłaty, należało uznać za uzasadnione.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie ww. przepisów, orzeczono jak pkt 1 wyroku.

KOSZTY:

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. i art. 98 § 1¹ k.p.c. w pkt 3 wyroku.

Powód wygrał niniejszą sprawę w 67% swojego żądania, zaś pozwany w 33%. Na koszty po stronie powoda złożyła się: opłata od pozwu 200 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 900 zł ustalone na podstawie § 2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265) oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej uiszczony od udzielonego pełnomocnictwa – razem 1117 zł, natomiast na koszty po stronie pozwanego złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 900

zł ustalone na podstawie § 2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i 17 zł tytułem opłaty skarbowej uiszczonej od udzielonego pełnomocnictwa – razem 917 zł. Powód winien otrzymać od pozwanej 748,39 zł (1117 zł x 67%), a pozwany winien odzyskać od powoda 302,61 zł (917 zł x 33%). Skoro obie strony są zobowiązane do pokrycia kosztów poprzez ich zwrot swojemu przeciwnikowi procesowemu, to należało zastosować regułę kompensacji, polegającą na tym, że zasądzeniu podlega jedynie różnica tych kwot na rzecz tej strony, która uprawniona jest do większej sumy. A więc, skoro pozwany winien zwrócić powodowi 748,39 zł, a powód winien zwrócić pozwanemu 302,61 zł, to na rzecz powoda podlegała zasądzeniu jedynie różnica tych kwot, tj. 445,78 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Od kosztów procesu powodowi należą się również odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od daty uprawomocnienia się wyroku.

Asesor sądowy M. P.